

Varianty výzkumu

Kroky výzkumu

Výběrový soubor

Dvě cesty k poznání.

Technické kroky ve výzkumu.

Zdroje zkreslení výzkumu.

Jak vytvořit výběrový soubor.

Varianty výzkumu-kvalitativní a kvantitativní

- Kvalitativní x kvantitativní výzkum
- Kvantitativní-dedukce=
- Teorie
- Hypotézy
- Sběr dat
- Přijaté či zamítnuté hypotézy
- Kvantitativní výzkum tedy testuje hypotézy, které byly stanoveny předem (zkoumá vztahy mezi proměnnými).

Varianty výzkumu-kvalitivní a kvantitativní

- Kvalitativní výzkum-indukce=
- Formulace problému a výzkumné otázky
- Shromáždění dat kvalitativní povahy (např. nestrukturovaný rozhovor)
- Analýza materiálu-nalezené pravidelnosti
- Předběžné závěry
- Teorie

Kvalitativní výzkum pátrá po jakékoliv struktuře, která existuje v proměnných v oblasti jeho zájmu. Je zaměřen zejména na porozumění lidem v sociálních situacích.

Technické kroky ve výzkumu

- Formulace problému
- **Formulace teoretické hypotézy***
- **Formulace souboru pracovních hypotéz***
- Rozhodnutí o populaci a vzorku
- Pilotní studie
- Rozhodnutí o technice sběru informací

Technické kroky ve výzkumu

- Konstrukce nástrojů
- Předvýzkum
- Sběr dat
- Analýza dat
- Interpretace, závěry, teoretické zdůvodnění (Disman, 2000)
- *Toto je charakteristické pro kvantitativní výzkum, v kvalitativním pracujeme s výzkumnými otázkami

Standardizace

- Standardizované techniky používají striktně jednotné podněty. Odpovědi jsou často omezeny na volbu s předem připraveného seznamu kategorií (tzv. uzavřené otázky).
- Dotazník *vždy standardizovaný*
- Rozhovor *standardizovaný i nestandardizovaný*
- *Přímé pozorování standardizované i nestandardizované*
- *Dokumenty standardizované i nestandardizované*

V kvantitativním výzkumu (tj. zajímají nás data o skupinách, testujeme hypotézy o skupinách) je nezbytnou podmínkou využití standardizovaných technik.

Zdroje zkreslení výzkumu

- 1/ efekt morčete-respondent si uvědomuje, že je zkoumán
- 2/ výběr role-respondent se bude snažit předvést v nejlepším světle
- 3/ měření jako zdroj změny-vytváření nových postojů, které před výzkumem neexistovaly (jsou nestabilní)
- 4/ stereotyp ve volbě odpovědí

Zkreslení výsledků-cvičení

- Čtete rád poezii?
(interviewer bias, spadá pod výběr role).
- Jak odpoví 50 letý muž na tuto otázku slečně, jak mladému muži, jak staršímu muži?
- Co je zdrojem zkreslení?

Zkreslení výsledků

- Ad stereotyp ve volbě odpovědí-
Máme tendenci spíše souhlasit.

Většina lidí je pravdomluvných

- Úplně souhlasím
- Spíše souhlasím
- Nevím
- Spíše nesouhlasím
- Nesouhlasím

Filtrační otázka

Většina lidí lže

- Úplně souhlasím
- Spíše souhlasím
- Nevím
- Spíše nesouhlasím
- Nesouhlasím

Dalším zdrojem zkreslení je tendence volit neutrální odpověď (nevím, ani ano, ani ne). V tom případě je možné neutrální variantu vypustit.

Výběr-jak vytvořit výběrový soubor

- Základní soubor (populace)-soubor jednotek (v psychologii osob),o kterém předpokládáme, že jsou pro něj naše závěry platné.
- Výběrový soubor (vzorek)- skupina jednotek (v psychologii osob), které skutečně pozorujeme.

Jak vytvořit výběrový soubor?

- Kvótní výběr - imituje ve struktuře vzorku známé vlastnosti populace (musíme znát skladbu populace tj. věk, pohlaví, vzdělání..).
- Cvičení: Navrhněte kriteria pro konstrukci vzorku pro populaci městských policistů v Praze.
- Kvótní výběr děláme na populaci, o které jsme dobře informováni!

Jak vytvořit výběrový soubor?

- Náhodný (pravděpodobnostní) výběr-každý element vzorku má stejnou pravděpodobnost, že bude vybrán.
- Náhodný vzorek reprezentuje všechny známé i neznámé vlastnosti populace.
- Prostý náhodný výběr x systematický výběr

Jak vytvořit výběrový soubor?

- Účelový výběr - je založen pouze na úsudku výzkumníka o tom, co by mělo být pozorováno a o tom, co je možné pozorovat.
- Účelový výběr nám téměř nikdy neumožní širokou generalizaci, ale závěry přesto mohou být užitečné.

Jak vytvořit výběrový soubor?

- Technika sněhové koule-spočívá na výběru jedinců, při kterém nás nějaký původní informátor vede k jiným členům naší cílové skupiny.
- Cvičení-na jaké populaci byste zvolili vytvoření výběrového souboru pomocí techniky sněhové koule?

Literatura:

- Disman, M. (2000): Jak se vyrábí sociologická znalost. Karolinum. Praha
- Skutil, M. a kol. (2012): Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství. Portál. Praha